Anul XVIII No. 1. — Sâmbătă 1 Ianuarie 1900

5 Banĭ locul în România — 10 Banĭ în streinătate

ABONAMENTE
România / Străinătate
Lei 5. — Treĭ lunĭ 10 Lei
» 9.80 Șase lunĭ 20
» 19.50 Un an 40
Abonațiĭ primesc gratis „Universul literar“ colorat

1901

UNIVERSUL

CELE DIN URMĂ ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGĂ

ANUNCIURI
Pag. II și III: Linia corp 7 Banĭ 30
Pag. IV: » 15
Inserții și Reclame: 1 leŭ linia

REDACȚIA, Strada Brezoianu No. 11, București.
Telefon No. 73.
Adresa telegrafică: Universul—Bucurescĭ.

Abonamentele și Anunțurile se primesc la:
ADMINISTRAȚIA: Str. Brezoianu 11, Bucureștĭ

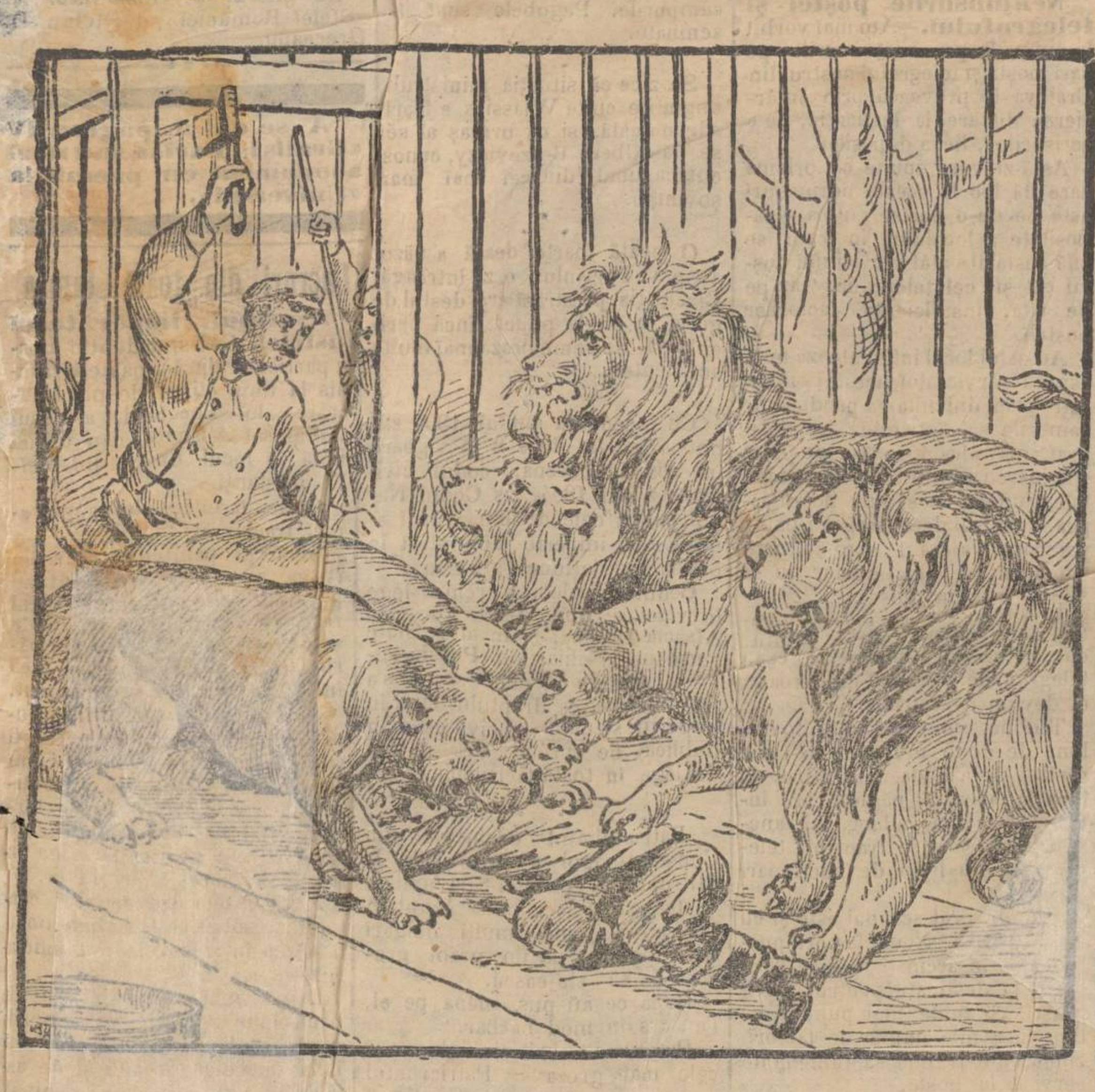

Drama sîngeroasă din grădina zoologică din Viena.— (Vezĭ explicația)

„UNIVERSUL“ de ieri s'a tipărit în 97.480 exemplare.

Calendar pe anul 1899

Ortodox

Vinerĭ, 31 Decembre.—Cuv. Melania Romana.

Catolic

Vinerĭ, 12 Ianuarie.—Arcadiŭ.

Soarele răsare 7.37; apune 4.40

Bucureștĭ, 31 Decembrie.

IN AFARA

Am aruncat repede o privire asupra evenimentelor politice interioare ale anuluĭ ce expiră astăzĭ. Să facem același lucru pentru evenimentele politiceĭ exterioare.

Cu un început forte amenințător pentru Europa, anul 1899 s'a încheiat fără vre-o zdruncinare serioasă pentru bĕtrînele State în Continentul nostru; furtuna s'a descărcat aiurea, tocmaĭ în Africa de Sud.

Totușĭ, anul expirat nu poate fi privit ca bun din punctul de vedere al politiceĭ internaționale.

Moștenind o sumă de chestiunĭ marĭ, în cursul luĭ nu s'a rezolvat nicĭ una din ele. Și astăzĭ, în ajunul anuluĭ noŭ, staŭ în picioare: chestiunea antagonismuluĭ anglo-rus, chestiunea franco-germană, chestiunea egipteană; și, afară de aceste chestiunĭ de primul ordin, carĭ apasă asupra relațiunilor dintre toate Statele, aŭ rĕmas deschise și chestiunile secundare.

Ar fi nedrept însă să susție cine-va că nu s'a făcut nicĭ o schimbare în starea relațiunilor internaționale.

S'aŭ făcut schimbărĭ, dacă nu în fapte, cel puțin în dispozițiunea sufletească.

Pe de o parte, am avut necontenite încercărĭ, și din partea Germanieĭ și din partea Franciei, de o apropiere între aceste două marĭ State. Tot deschis e antagonismul dintre ele, dar nu maĭ e înăsprirea de maĭ înainte.

Chipul cum s'a terminat faimoasa afacere Dreyfus și faptul că soluțiunea ce i s'a dat n'a provocat nicĭ o turburare, e semnul vĕdit al potoliriĭ ce s'a făcut.

Pe de altă parte am asistat la neîntrerupte încercărĭ ale Anglieĭ de a ajunge la o alianță cu Germania. Toate ofertele, chiar cele maĭ înflăcărate, aŭ fost primite cu o extremă rezervă de către Germania, așa că nicĭ vorbă nu poate fi de o alianță încheiată.

Nu e maĭ puțin adevĕrat însă, că atitudinea Anglieĭ față de Germania, ca și potolirea produsă în relațiunile franco-germane, aŭ exercitat o înrîurire puternică asupra situațiuneĭ internaționale; și poate nu e riscat să spunem că acestor fapte se datorește că anul 1899—cu tot începutul sĕŭ amenințător—a rĕmas scutit de un conflict european.

Furtuna s'a descărcat aiurea. Anglia a găsit momentul potrivit ca să'șĭ rĕfuiască socotelile cu cele două micĭ State din Africa de Sud, carĭ de mult staŭ în calea planurilor sale. E drept că, în treĭ lunĭ de zile de când durează rĕzboiul, englezĭĭ n'aŭ putut face un pas măcar spre atingerea scopurilor lor; dar nimenĭ nu poate prevedea ce va aduce viitorul.

Rezultatul cel maĭ clar al politiceĭ internaționale în cursul anuluĭ 1899 e că toate Puterile marĭ europene și-aŭ întins domeniile lor coloniale. China a plătit în acest an cheltuiala expanziuniĭ europene. In același timp, o potolire s'a produs în toate diferendele locale europene; chiar și chestiunea orientală, atât de arzĕtoare, a căzut în desăvârșită părăsire.

Dacă judecăm după chipul cum s'a încheiat anul și dacă ne gândim la sforțările pe carĭ le fac Puterile de mâna întâia de a'șĭ spori flotele, putem să bănuim că tot aceasta va fi și caracteristica anuluĭ viitor.

Gândurile Puterilor europene par a fi îndreptate acum spre Persia și Asia mică. Fie pe cale economică, fie pe calea ocupațiuneĭ, acesta e terenul care într'un viitor foarte apropiat, pare a fi menit să intre în sfera de acțiune a marilor Puterĭ.

Dar, ce va fi, vom vedea.

Constatăm că anul 1899, an greŭ din punct de vedere financiar și economic, a trecut fără zguduirĭ europene.

Și aceasta e de sigur cea maĭ bună laudă ce i se poate aduce.

Fie ca anul viitor să'ĭ semene din acest punct de vedere.

Din Germania

(*Coresp. part. a «Universuluĭ»*)

Berlin, 27 Decembrie.

Situația politică

Presa întreagă se ocupă cu discursul împĕratuluĭ Wilhelm în care a accentuat că Germania trebue să dispună de o puternică flotă, pentru ca să 'șĭ apere interesele eĭ comerciale în coloniĭ.

Se crede că noul proiect asupra sporireĭ floteĭ va veni în discuția Reichstaguluĭ chiar în sesiunea aceasta. El va fi de sigur votat, cu toată opoziția ce va întâmpina din partea diferitelor grupurĭ politice.

In cazul cel maĭ extrem, adică când proiectul floteĭ va fi respins, Reichstagul va fi disolvat și se vor face alegerĭ nouĭ.

O altă chestiune care preocupă presa de aicĭ, este incidentul cu secfestrarea de către autoritățile engleze a maĭ multor vapoare bănuite că ar avea contrabandă de rĕzboiŭ.

Ultimele telegrame spun că aceste vapoare aŭ fost eliberate; cu toate acestea, ziarele atacă în termenĭ violențĭ Anglia.

Infrățire germano-franceză

Un ziar de aicĭ anunță următorul caz de înfrățire între francezĭ și germanĭ și adică pe teatrul rĕzboiuluĭ din Africa de Sud: Comanda corpuluĭ de armată german, care se luptă în rîndurile boerilor contra englezilor, primește aproape zilnic de la colonia franceză din Pretoria dovezĭ de simpatie în formă de darurĭ fluide și compacte. Numeroșĭ francezĭ aŭ intrat în corpul acesta și se luptă umĕr la umĕr cu germaniĭ. Și maghiariĭ și slaviĭ [illegible] tele lor de partid [illegible] se luptă în rîndu[illegible] Avertismentele [illegible] de loc bagate în seamă. [illegible] pentru englezĭ [illegible] foarte mare.

O scenă penibilă

Din Darmstadt se anunță: Cu ocazia deschiderii dieteĭ din Hessa, a avut loc în palatul din Darmstadt un banchet de gală, cu ocazia căruia președintele Camereĭ, baronul Hess, a prezintat marelui duce pe deputațiĭ nouĭ aleșĭ. Acest act a decurs, după obiceiŭ, prin câte-va cuvinte, până când marele duce ajunse la deputatul anti-semit Wolf, care se adresă marelui duce cu «Domnule mare duce», și-ĭ făcu observația ca să vină maĭ des «în provincia noastră,» pentru ca să se facă iubit. La rĕspunsul că dînsul petrece de maĭ multe orĭ la Mainz, Worms, etc. guralivul deputat rĕspunse că ducele trebue să viziteze cu trăsura maĭ multe localitățĭ din acea provincie și ast-fel să se facă popular. Marele duce nu rĕspunse nimic, ci plecă maĭ departe.

O întâmplare nostimă

Intr'una din serile trecute s'a întâmplat o scenă nostimă într'o berărie din Taubengasse.

Ambele camere ale restauranteluĭ eraŭ ocupate de oaspețĭ numeroșĭ, când de o dată se stinseră toate lămpile. Se făcuse o întunecime completă.

Birtașul, fost actor, umbla zăpăcit încoace și încolo. El avea aspectul unuia, care jucând în cea maĭ frumoasă scenă dintr'o comedie, cade de o dată cortina. Oaspețiĭ însă priveaŭ incidentul cu veselie. Icĭ colea pe la mese se aprindeaŭ chibriturĭ a căror lumină dădea un aspect fantastic localuluĭ plin de fum de tutun. Birtășița speriată, porunci servitoareĭ să aducă câte-va lămpĭ zicênd din când în când: «Nu știŭ ce este, de oare-ce găzarul a fost chiar acum aicĭ»!

Patru oaspețĭ arătară cu această ocaziune, cât sânge rece are adevĕratul berlinez. Acești patru eroĭ ședeaŭ la o masă dintr'un colț și jucaŭ skat, tocmaĭ când se stinseră lămpile. Unul dintre eĭ tocmaĭ «turnase». Fără ca să se gândească mult, el și încă unul dintre jucătorĭ scoaseră câte o cutie cu chibriturĭ de ceară, le aprinseră și le fixară pe masă.

La această iluminație, care a fost reînouită de maĭ multe orĭ, eĭ jucară maĭ departe în cea maĭ mare liniște. Când maĭ târziŭ lămpile fură aprinse, după ce se umplură tăvile cu apă, ceĭ patru jucătorĭ strênseră chibriturile și continuară jocul, neperzênd nicĭ un minut.

Unul dintre oaspețĭ, un venerabil consumator de bere, esclamă plin de admirațiune: «Așa că pe aceștĭ patru mi-am închipuit eŭ pe toțĭ vechiĭ eroĭ în lupte, carĭ tot-d'auna se aruncaŭ pe alt cal, când calul lor propriŭ cădea sub eĭ. Orĭ e skat, orĭ Marathon: prezența de spirit, rĕmâne prezență de spirit!»

Meyer

POVESTE DE ANUL NOŬ

Fericirea și nefericirea

A fost o dată o femee bĕtrână, care trăia în pădure, strângênd buruenĭ și îngrijind de unica eĭ vacă. Nu era femee rea, nicĭ vrăjitoare, ci cu inima bună, ca a unuĭ înger. Lume multă alerga ca să-ĭ ceară sfaturĭ.

Intr'o seară de Anul Noŭ veniră la ea două femeĭ, fie-care cu câte un copilaș în brațe, și cerură să le dea câte un sfat bun de începutul Anuluĭ.

Bĕtrâna zîmbi și le dădu douĭ sacĭ, zicênd:

— Iată aicĭ douĭ sacĭ, pentru fie-care din voĭ unul. Creșteți-vĕ copiiĭ în frica luĭ D-zeŭ și în cinste, și când vor înțelege ce este viața, dați-le câte un sac. Aceștia vor fi în calea viețeĭ lor ceĭ maĭ bunĭ tovarășĭ, atât în fericire cât și în nefericire. Cele bune și cele rele, cele triste și cele vesele, să le bage fie-care în sac, pe care să-l poarte tot d'auna cu dênșiĭ. [illegible] acela, [illegible] sac va fi plin de fericire, are voie să se despartă de sarcină, iar sacul cu nenorocirĭ trebue purtat până la sfîrșitul viețeĭ. D-zeŭ să vĕ bine-cuvinteze pe voĭ și pe copiiĭ voștri!

* * *

Aniĭ trecură. Părințiĭ și copiiĭ de mult nu maĭ trăiaŭ în acea localitate. Eĭ plecaseră, uniĭ într'o parte, alțiĭ într'alta. Eĭ nu știaŭ nimic unul despre altul. Fie-care credea că posedă talismanul fericireĭ și eĭ plecară ca să încerce sacul cu fericirea.

Când copiiĭ se făcură marĭ, plecară în lumea largă, fie-care cu câte un sac.

Tînĕrul era harnic și temĕtor de D-zeŭ, voinic și sănătos. Pe drum îl încântaŭ, atât verdeața bogată, cât și cântecul fermecător al păsărilor. Sacul luĭ începu a se umple de fericire, care ajunse la culme, după ce 'șĭ făcu o avere frumoasă. El însă purta sacul cu ușurință și atuncĭ când fu plin de tot. Insuflețit de cuprinsul saculuĭ, nu-ĭ simțea greutatea.

Intr'o zi vĕzu însă două ființe braț la braț, un tînĕr și o fată preumblându-se prin pădure și sărutându-se din când în când.

Tînĕrul nostru îĭ privi cu uimire, și prin corpul sĕŭ treceaŭ când fiorĭ recĭ, când ferbințĭ. Pentru prima oară în viața sa depuse sacul fericireĭ și începu să se dea gândurilor. Aci vedea totul cuprins de veselie, aci totul plin de tristețe. Dumnezeule! Ce era?

Tînĕrul se ridică și luând sacul în spinare plecă la drum. După cât-va timp trebui din noŭ să se odihnească și începu să plângă cu amar.

De odată tresări, zărind pe drum o fată frumoasă, care venea încet, cu un sac mare pe umĕr, care apăsa greŭ asupra corpuluĭ eĭ mlădios. El o privi cu milă și o invită să șează și să se maĭ odihnească. Cum o privea așa i se urcă sângele în cap și inima începu să-ĭ bată repede. Atuncĭ simți o nouă viață, o nouă putere și vedea că nu se va maĭ putea despărți de acea tînĕră și frumoasă copilă. De aceea o întrebă că de unde vine și cine e.

Ea povesti că acel sac este plin de nefericirĭ și că trebue să'l poarte până la sfârșitul viețiĭ. Pe drum nimenea n'a voit să'ĭ ajute să ducă sacul.

Pe când biata fată povestea acestea, lacrămĭ fierbințĭ și limpezĭ ca cristalul îĭ inundaŭ fața.

Tînĕrul se repezi la ea și sorbindu-ĭ prin sărutărĭ înfocate lacrămile de pe fața, îĭ zise:

— Ingeraș trimis din cer! Să mergem împreună, îțĭ voiŭ duce eŭ sacul. Zicênd aceasta, aruncă cu ușurință sacul pe spate și simți o putere nouă, când privi în ochiĭ copileĭ, în care străluceaŭ razele recunoștințeĭ. Plecară braț la braț pe drum înainte; el cu amêndouĭ saciĭ pe umerĭ.

Nu peste multă vreme simți că obosește sub povara îndouită. Saciĭ se umpluseră. La marginea unuĭ rîŭ, tînĕrul căzu sub povara sacilor.

Ea se aruncă tânguindu-se asupra luĭ și între sărutărĭ udate de lacrămĭ, îĭ insuflă nouĭ puterĭ, nouă viață. Tînĕrul se ridică ca să ia saciĭ, dar ea nu voi, ci-șĭ luă sacul, zicênd că nu voește ca el să sufere pentru ea.

De-odată o rază de lumină trecu prin capul tînĕruluĭ, fața i se lumină și dete un strigăt de bucurie, care nu arăta de loc iubire pentru frumosul coprins al saculuĭ sĕŭ, apoĭ apucă acest sac și-l aruncă în rîŭ. Peste o clipă sacul fericireĭ dispăru în valurile spumegânde.

Frumoasa fată privea uimită toate acestea, dar când el o strênse cu înfocare la pieptul sĕŭ și când simți sărutările-ĭ fierbințĭ, ca rĕspuns la sărutările sale, el se simți tare ca un uriaș. Cu o mână luă sacul iubiteĭ sale, iar cu cea-l'altă îĭ strênse mijlocul și plecară maĭ departe. Când simțea el că sacul nenorocireĭ îĭ apasă [illegible], ajungea o strêngere lină a brațuluĭ eĭ, o privire de dragoste din ochiĭ eĭ maĭ negri ca noaptea, pentru ca cu o nouă forță să strêngă sacul și să plece maĭ departe vesel și—*fericit!*

Cornel

CRONICI FEMENINE

II

Educația morală

Alăturĭ de datoriile despre carĭ am vorbit în cronica mea trecută și carĭ sunt comune celor două sexe, sunt altele carĭ sunt speciale femeeĭ, saŭ, cel puțin, a căror uitare are la ea consecințe maĭ grave. Castitatea, pudoarea la fete cer un respect maĭ adânc, așĭ zice aproape religios de cât la băețiĭ de aceiașĭ vîrstă. Fără îndoială, ar fi de dorit ca aceștia să păstreze maĭ mult timp această inocență: cunoștința viciuluĭ e în tot-d'auna prematură; dar nu e cu putință de a-ĭ prezerva, căcĭ atuncĭ eĭ ar trebui izolațĭ de lumea întreagă.

Nu e tot așa cu fetele. Trebue să se facă un fel de gol în jurul lor și să le ținem la adăpost de orĭ-ce ar putea să ofenseze pudoarea lor, saŭ să le inițieze la viciĭ pe carĭ nu trebue să le cunoască nicĭ odată. Unele convorbirĭ cu două înțelesurĭ, o citire imprudentă, vederea unuia din acele desemnurĭ decoltate, carĭ azĭ se găsesc peste tot locul, sunt de ajuns une-orĭ de a deștepta într'însele curiozitățĭ nesănătoase pentru carĭ vor căuta apoĭ în mod instinctiv ocaziunea să le satisfacă. Trebue să le scutim de aceste periculoase ațâțărĭ, tot cu aceeași grije cu care căutăm să le scăpăm de febra tifoidă saŭ de altă boală gravă. Trebue întâiŭ de toate să le ferim de prietenia cu servitoarele.

Pudoarea fetelor cere de asemenea ca ele să fie menagiate, când e vorba de îmbrăcăminte.

In această privință, unele mame sunt într'adevĕr culpabile. Ele nu se gândesc poate la urîta impresie ce încearcă bărbațiĭ serioșĭ vĕzênd intrând într'un salon fete tinere îmbrăcate saŭ exagerat saŭ prea mult decoltate.

De sigur că o să se găsească aceste sfaturĭ prea aspre; dar ele sunt necesare, căcĭ curentul de ideĭ ce bântue în epoca noastră, e un disolvant contra căruia e greŭ de a feri pe femeĭ. Relele exemple, relele citirĭ, scepticismul și ironia cu care se primesc frumoasele acțiunĭ, indiferența pentru bine și pentru rĕŭ, indulgența pentru defecte și pentru viciĭ, acest soiŭ de toleranță banală, care lasă să treacă totul, sapă puțin câte puțin bazele educațieĭ materne și distruge efectul celor maĭ bune învĕțăminte.

De aceea mamele aŭ datoria de a-șĭ îndoui sforțările lor spre a-șĭ apăra fetele de această contagiune, spre a le fortifica printr'o educație aspră, în contra relelor principiĭ șĭ deplorabilelor exemple ce le așteaptă în viață.

Spre a termina, trebue să vĕ maĭ spun că baza educațieĭ morale trebue să o formeze religia.

Zina.

UN PROVERB PE ZI

Unde e pămîntul bun, nu e drum de loc. (Francez).

In secolul viitor

Cronică hazlie

Secolul viitor? Va fi al vaporilor și al electricitățeĭ și poate al descoperireĭ celuĭ d'al șaselea simț spre a înțelege limbagiul și voințele rĕposaților; dar nu va fi al sentimentelor sincere și drepte, așa precum le-am simțit noĭ odinioară, o scumpe și bune prieten.

Secolul viitor? Va fi acela al degenerăreĭ aceșteĭ rase deja prea încercată și prea veche, pe această sĕrmană planetă și zadarnic se vor maĭ căuta rĕzboiniciĭ grecĭ și romanĭ, căcĭ eĭ nu vor maĭ fi aflațĭ nicĭ măcar în circurĭ. Plăpânzĭ și delicațĭ ca florile crescute sub sticlă vor fi tineriĭ noștri feciorĭ, iar fiicele noastre (demoaselele) libelule mereŭ între vaporĭ și valurĭ... mereŭ cu capul în nourĭ și cu picioarele pe ghiață. Poate femenismul, împins prin cine știe ce invențiune, va schimba rolurile sexelor vechĭ cu lumea, tațiĭ vor ședea acasă, mamele la tribunal. Ce perturbație!? dar ce dulce farmec va avea această nouă viață!

* * *

Nu vor maĭ fi drumurĭ rele, nicĭ trăsurĭ proaste la Neapoli, caiĭ, catâriĭ și măgariĭ vor fi liberĭ și, orĭ-ce cursă de la un prieten la altul, se va face cu balonul. Lumile chiar între ele vor putea comunica.

Prin scînteĭ electrice cine știe dacă nu vom auzi jucându-se tarantela în Mercur saŭ Venera, hora și ceardașul în Jupiter saŭ în Neptun? Verdi, Mascagni, Loncavallo, Perosi, vor edita nouĭ opere pentru cele-l'alte planete, și, poate că tu, dragă prietene, cu patriotismul tĕŭ, cine știe dacă nu veĭ descoperi revendicărĭ în Saturn, așa încât scumpa ta patrie să se gândească și la tine care eștĭ atât de bun, de inteligent, de mare admirator al florilor, al valurilor, al azuruluĭ... dar care aĭ câte odată nevoe și de mâncare, nu este așa? Dar ce voește să știe despre această țara ta? A mea? E și maĭ drăguță, pe oameniĭ de merit îĭ lasă să moară de foame și dă cozonac mastodonților.

* * *

In locul liliecilor albĭ, al salcâmuluĭ roșu ș'al portocalilor, sub carĭ amanțiĭ ș'aŭ jurat credință și s'aŭ încoronat cu florĭ, vor răsări codri Libanuluĭ, prea colosalĭ pentru sĕrmanul Cupidon.

Catacombele vor fi locul de întâlnire al amorezaților (oamenĭ de litere) spre a putea găsi farmecul necunoscutuluĭ, iar morgele vor deveni sălĭ ale ofițerilor civilĭ și camere nupțiale... Cu atâtea sinuciderĭ se va înlătura transportul cadavrelor; un noŭ sistem spre a se economisi fondurile și timpul, apoĭ se vor menajea și oameniĭ primărieĭ, de ordinar foarte harnicĭ.

Prin intervenirea președinților cabinetelor din fie-care țară, orĭ-ce oraș va fi prevĕzut cu un vulcan spre a încălzi sufletele și camerile alegĕtorilor, cu o stropitoare spre a rĕcori pe înflăcărațĭ și pe neurastenicĭ, cu un hamac în care să fie legănațĭ leneșiĭ, și cu o ghilotină cu cuțite la discreție, pentru orĭ-care cetățean sătul de viață.

* * *

Socialism, anarchism, nihilism, nu vor maĭ avea nicĭ un sens comun, de oare-ce toate stările vor fi egale, ca și religiile, orașele și calendarele, după chiar voința luĭ Menelik, regele universal al aceșteĭ delicate planete, Menelik, care, după spusele uneĭ cărturărese, îșĭ va întinde regatul sĕŭ până în blonda satelită, ce atâția secolĭ a suspinat după amantul sĕŭ soarele, fără a fi simțit căldura razelor cuceritoruluĭ sĕŭ.

Secolul viitor? Va fi plin de minunĭ, dar noĭ, unde vom fi? Cenușa noastră în ce se va preface? Darwin a tresărit: Ia seama, ascultă, tu veĭ fi o ruină, iar eŭ o șopârlă mică, dar ș'atuncĭ, stăpânitoare a ta.

Smara

ALCOOLISMUL

(Urmare.—Vezĭ «Universul, n-rile 331 332, 333 și 345, anul XVII)

Ce pot face particularĭĭ

Am arătat, în pre[illegible] meŭ articol, [illegible] face statul [illegible] stîrpirea alcoolismuluĭ; dar precum am vĕzut, singur, el nu'l poate stîrpi cu desăvîrșire, ci trebue să fie ajutat și de particularĭ.

Cârciume pe acțiunĭ

O mĕsură, care dacă ar fi imitată, ar aduce marĭ foloase, e aceia luată în Suedia. Ea e cunoscută sub numele de *sistemul Gottenburgic*, căcĭ prima oară a fost luată în orașul Gottenburg. Acolo, s'a format o societate pe acțiunĭ, care are de scop micșorarea numĕruluĭ cârciumelor, și oprirea vînzăriĭ alcooluluĭ de cârciumariĭ lacomĭ, carĭ, spre a câștiga maĭ mult, vînd niște alcoolurĭ foarte proaste, vătămând ast-fel sănĕtatea în mod îngrozitor. Acționariĭ aŭ cumpĕrat toate cârciumele, aŭ închis maĭ mult de jumĕtate din ele, iar în cele-l'alte nu vînd de cât bĕuturĭ alcoolice de o calitate foarte bună, carĭ sunt scumpe, și fac ast-fel pe oamenĭ să fie maĭ cumpĕtațĭ.

Americaniĭ aŭ fost mult maĭ practicĭ (ca în toate ocaziunile). Eĭ socotesc pe cârciumar rĕspunzĕtor de toate cazurile de beție produse în localul sĕŭ. Când unul din consumatoriĭ sĕĭ, simte grozavele efecte ale alcooluluĭ, cârciumarul e silit, printr'un decret judecătoresc, de a plăti o mare despăgubire familieĭ, și e pedepsit chiar cu închisoare când mușteriul sĕŭ, în stare de beție, a comis vre-o crimă.

Asile pentru alcoolicĭ

O foarte mare importanță aŭ însă asilele pentru alcoolicĭ. In ele, de și nu e regimul strict și aspru al închisorilor, nu găsim, cu toate acestea, toleranța și blândețea unuĭ spital. Amploiațiĭ acestor instituțiunĭ aŭ dreptul de a opri, chiar cu sila, pe toate persoanele, carĭ din cauza bĕutureĭ nu se maĭ pot stăpâni, carĭ aŭ neglijat datoriile față de dînșiĭ și de familiile lor, și carĭ pot fi periculoșĭ semenilor lor. Tot în aceste asile sunt închise persoanele, carĭ în timpul bețieĭ aŭ comis o faptă, din causa căreia aŭ fost condamnate la închisoare; ast-fel, în loc de a fi ținute într'un penitenciar, în care s'ar înrĕutăți, alcooliciĭ, în aceste asile se desbară de vițiul lor.

Primul asil a fost făcut la Boston în anul 1857. Frumosul exemplu, dat de acest oraș, fu numaĭ de cât imitat de toate Statele uniuneĭ americane, și chiar azĭ, după 50 de anĭ, vedem creându-se mereŭ nouĭ asile. Ele sunt întreținute saŭ prin donațiunĭ date de particularĭ și prin subvențiĭ date de Stat, saŭ sunt întreținute numaĭ pe cheltuiala Statuluĭ. Un ast-fel de asil, întreținut numaĭ de Stat, e «*Washington home*» din Boston.

Acest institut înființat la 1857, a fost cel dintâiŭ din ĕst-fel. Susținut la început numaĭ de bună-voința particularilor, eĭ dădu niște resultate atât de bune, în cât Statul îĭ acordă o subvenție anuală de 5000 de dolarĭ (25.000 leĭ) și în anul 1869, fu recunoscut ca instituțiune orășenească. Pentru ca cititoriĭ să-șĭ poată face o idee de bunele efecte ce a produs, voĭ arăta statistica primilor 15 anĭ, aĭ acestuĭ institut:

De la 1857 până la 1872, aŭ fost îngrijațĭ în acest asil 3811 alcoolicĭ, dintre carĭ maĭ mult de jumĕtate aŭ venit de bună voie, iar ceĭ-l'alțĭ aŭ fost adușĭ prin sentințe judecătoreștĭ. In anul 1875 aŭ fost pușĭ la cură 400 de bolnavĭ; 189 din eĭ eraŭ oamenĭ foarte avuțĭ.

Principiul după care sunt tratațĭ bolnaviĭ consistă într'o com-

---

Amor cu cel de altă lege

In dimineața zileĭ de 30 Aprilie 1828, pîlcurĭ-pîlcurĭ de orășanĭ, de toate breslele, în haine de alaiŭ domnesc, se îndreptaŭ din pretutindenea spre strada Podul Tîrguluĭ-de-afară, în Bucureștĭ.

— Și zicĭ, dascăle, că astă-zĭ, cu bună seamă intră Muscaliĭ în Bucureștĭ? întreba starostele de șalvaragiĭ pe dascălul Onofreĭ, de la Mitropolie.

— De, cu bună seamă, astă-zi... că aŭ primit Prea osfințitul Mitropolitul Grigorie carte pe limba franțuzească de la maĭ marele generar Gheismar, că astă-zĭ o să intre oastea împĕrătească a lor în Bucureștĭ... I-a citit'o *Musu Fraicol* arhitectonul, cu glas mare, poftorind-o pe românește [illegible] înțeles toțĭ ceĭ de [illegible], în elacul Inalt P.

— [illegible] jupân dascăle, rĕzboiŭ. [illegible] n'aŭ trecut 10 anĭ [illegible] iar rĕzboiŭ... Biata țară!

— De, jupân staroste? Păĭ nu [illegible] să intre Muscaliĭ în Bucureștĭ, maĭ curînd, până nu daŭ vr'un iurăș pe aci Turciĭ de prin serhaturile Dunăreĭ?

Și tot grăind așa, dascălul Onofreĭ și cu Manăilă, starostele de șalvaragiĭ, ĕla de are prăvălia peste drum de Bărăție, ajunse la Foișorul de foc... Aci lume multă era adunată în jurul unuia din ceĭ 4 stâlpĭ marĭ pe care era durat foișorul.

— Ce o fi acolo? întreabă dascălul pe unul care după haina luĭ se vedea că este din breasla de foc (pompieriĭ).

— Ce să fie? Citește psaltul Gîtăilă de la sf. Gheorghe, cartea domnească lipită de stâlp ca s'o audă breslele, carĭ aci se adună ca să înjghebe alaiul de primire al Muscalilor.

Era în adevĕr lipit pe foișor un exemplar din proclamațiunea ce cu 3 zile numaĭ înainte, adresase către țară M. S. Vodă Gregore D. Ghica. Acesta cât oblici că Rușiĭ aŭ trecut Prutul pe 3 locurĭ, în Moldova, pe dată porunci să i se tragă la scară cea maĭ mare butcă cu 12 caĭ de poștă și încărcându-se cu ce putu lua maĭ repede din curtea luĭ domnească, plecă spre munțiĭ Ardealuluĭ lăsând pe mitropolitul Grigore Caĭmacan țăreĭ, *până la întoarcerea luĭ în scaunul Domnieĭ.* Adică vorba vine!

— Ce e roata lumeĭ, jupân dascăle Onofreĭ... (și așa) exclamă starostele de șalvaragiĭ, că pe tronul țăreĭ româneștĭ M. S. Gr. D. Ghica Vodă nu se maĭ urcă dacă odată aŭ apucat să intre Muscaliĭ în Bucureștĭ! Acum alaiul se întocmi pe două lăturĭ ale uliței, iar la mijlocul luĭ se țin șir butcile boereștĭ, duruind cu roțile lor aurite pe grinzile rĕŭ încheiate ale pavileĭ. Când zic că butcele țin șir, greșesc, că dimpotrivă, care de care din boerĭ caută să apuce cu butca luĭ maĭ înaintea celor-l'alte. Arnăuțiĭ în fustanele crețe și albe și pe spete cu ilice muiate în aur, cu turbane de șalurĭ de India, legațĭ la cap, cu iatagane și pistoale cu plăselele bătute în ținte de argint, atârnând la șalul care le strîngea șelele, abia se țineaŭ pe capră din dosul trăsurilor, ținênd strîns cu o mână de canafurile de mătase și cu cea-l'altă chiseaua cu tutun și ciubucul de lemn de cireș orĭ de iasomie împodobit cu calâf de ciucurĭ și țeava încoronată cu imamele rotogoale de chihlibar și de diverse metalurĭ colorate bătute cu scînteetoare diamante.

Lumea, înghesuită pe la ușĭ și pe la tărăbile prăvăliilor, între sticlele cu rachiurĭ și vutce variŭ colorate, orĭ printre copăele pline cu făină, cu roșcove, cu mistopide, cu cremenĭ și amnare, cu lulele turceștĭ, pe sub cercurĭ atârnate ca niște policandre, de carĭ spânzuraŭ lumînările de seŭ și colăceĭ întortochiațĭ de cositor, privea la butcile carĭ sburaŭ prin nourĭ de praf...

— Asta-ĭ Banu Barbu Văcărescu...

— Uite, mĕ... Mihalache și Alecu Ghica în butca cea dăruită de ruda lor M. S. Grigorie D. Ghica Vodă.

— S'a dus Vodă, s'a dus chilipirul!

— Ia privițĭ podoabe de argint la caiĭ boeruluĭ Grigore Brâncoveanu.

Da ian vedețĭ arnăutul luĭ: e muiat în aur!

Și trec în revizie pe toțĭ, aninând la fie-care vre-o observațiune, care bine-voitoare, care de limbă-rea... Așa trecură în butcele lor Alecu Crețulescu, Alecu Nenciulescu, Grigore Baleanu, Gh. Filipescu, Manole Arghiropolo, Ștefan Bălăceanu, Nicu Ghica, Romanitis... Maĭ băgate în seamă de cât toate butcele fură acele carĭ duceaŭ întru întâmpinarea muscalilor pe mitropolitu Grigore, pe episcopul Chesarie de Buzĕŭ și pe Neofit de Râmnic.

— Ce e roata lumeĭ, jupân dascăle Onofreĭ, exclamă starostele Mănăilă, privind la procesiunea butcelor boereștĭ; nu maĭ departe de cât acum 3 zile se înghesuiaŭ tot boeriĭ ĕștia să sărute poala anteriuluĭ luĭ Vodă și azĭ se întrec carĭ de carĭ să ajungă maĭ întâiŭ în fața muscaluluĭ...

— Păĭ ce, jupân Mănăilă? boerul nu poate făr'de stăpân!...

* * *

In ajunul zileĭ în care intraŭ muscaliĭ pe podul Tĕrguluĭ-de-afară, într'o casă din mahalaua Sf. Elefterie se petrecea o scenă care poate interesa pe lectoriĭ «Universuluĭ».

Dar să facem maĭ întâĭ cunoștință cu stăpâna caseĭ. E Medelnicereasa Zoița... o femeie din lumea mare bucureșteană, vĕduvă, în vêrstă de 20 anĭ și frumoasă de-ĭ mersese vestea până departe. Neavênd destulă avere ca să poată trăi în huzur, Zoița închiria pe la uniĭ și alțiĭ camere în cuprinsul caseĭ sale. Unul din chiriașiĭ ce Zoița ținea acum în casă, era un tînĕr albanez, de lege mahomedană, servind în ceata *beșliilor turcĭ*, lăsațĭ de poarta otomană, saŭ maĭ drept grăind, impușĭ de dînsa Domnitorilor românĭ.

Naima-Efendi se chiema acest june oștean turc.

Frumos, cu tipul luĭ corect oriental, nu întârzie de a face să bată inima tinereĭ vĕduve. In scurt timp eĭ se iubiră, cu toată puterea sufletuluĭ lor. Creștina îșĭ uitase de lege; de lege îșĭ uitase mahometanul...

In dimineața zileĭ de 29 Aprilie, junele arnăut primise porunca de la Beșli-aga, căpetenia beșliilor, ca imediat să'șĭ ia toate armele și să apuce în goana caluluĭ calea Giurgiuluĭ, căcĭ mâine intră muscaliĭ în Bucureștĭ. Dar cum să abandone Naima pe Zoița? Atârnată de grumajiĭ luĭ, Zoița plângea și-l ruga să nu plece.

— Te iubesc Zoĭtă, dar dacă muscaliĭ mĕ prind în Bucureștĭ, sunt om pierdut! Mĕ impușcă.

— Nu, nu pleca! Părintele Evloghie de la biserica Sf. Elefterie 'mĭ este bun prieten. In casă la el ascuns, nimenĭ nu te poate urmări... Nu pleca! te iubesc! Te iubesc! Făr'de tine nu pot trăi!...

Și într'un lung sărutat înlănțuia brațul de grumajiĭ luĭ Naima.

* * *

Peste drum de casa cucoaneĭ Zoițeĭ, în curtea bisericeĭ Sf. Elefterie, locuia părintele Evloghie. Era un preot cuvios, cu barba albă ca zăpada. Cunoscut de toate cucoanele marĭ, cărora le era duhovnic, la zi de pĕs și în fie-ce Sâmbătă se țineaŭ droae calescele boerește la Sf. Elefterie; că nicĭ un preot ca părintele Evloghie nu putea ceti cucoanelor maĭ cu râvnă un acatist la Maica Domnuluĭ.

Avea părintele Evloghie de la rĕposata luĭ preoteasă o fată frumoasă pe care o măritase, dar după 2 anĭ de căsnicie rĕmasă vĕduvă, se întoarse la casa părintească, unde se ocupa cu gospodăria. Mărioara, — așa se numea fata părinteluĭ Evloghie, — era bună prietenă cu cucoana Zoița de peste drum. Vĕduvioare amêndouĕ, ele se înțelegeaŭ minunat și-șĭ povesteaŭ adesea durerile sufleteștĭ...

Zoița nu-ĭ ascunsese dorul inimeĭ sale, dar Mărioara, ca una nu putea să se împace: cum să iubească Zoița pe un păgân?

— Pĕcat! pĕcat! coană Zoițo, zicea Mărioara, fără să-șĭ poată stăpâni ochiĭ de a îndrepta o căutătură galeșă spre frumosul Naima.

* * *

Părintele Evloghie nu simțise de dragostea Zoițeĭ pentru Naima. Când Zoița merse cu Naima la casa preotuluĭ să-l roage să dea adăpost tainic tînĕruluĭ oștean mahometan, bĕtrânul preot nu bănui nimic și se învoi, suflet generos, să-l scape de la peire, după îndemnul cucoaneĭ Zoița. Schimbat în haine biserceștĭ, de dascăl, Naima rĕmase imediat în casa preotuluĭ. Zoița era fericită că putuse, ast-fel, asigura viața iubituluĭ eĭ.

Zoița se juca cu focul!...

Mărioara o asigura, ca bună prietenă cum îĭ era, că va îngriji ea maĭ bine de cât părintele Evloghie de tăinuitul dăscăloș, care, ca să nu se dea de gol înaintea strĕinilor, se prefăcea că este mut.

Trecuseră acum maĭ multe zile de la intrarea rușilor în Bucureștĭ și nimenĭ nu băgase de seamă că în casa părinteluĭ Evloghie maĭ era un tînĕr *palamar*, bietul om mut, de numaĭ prin semne puteaĭ grăi cu el. Nimenĭ nu pricepea cum stătea de vorbă Mărioara popeĭ cu bietul mut! Că stătea de vorbă Mărioara și încă adese-orĭ cu Naima, băgase de seamă și cucoana Zoița. De aci se stârni pĕrdalnica de gelozie, care avea să strice toată treaba.